

Suuri Valiokunta

Lähettiläjä: Leino-Sandberg, Päivi S M <paivi.leino@helsinki.fi>
Lähetetty: tiistai 9. kesäkuuta 2020 9.17
Vastaanottaja: Suuri Valiokunta
Aihe: Re: Suuren valiokunnan jatkettu asiantuntijakuuleminen ma 8.6.2020 klo 13.30-n. klo 16.00, Pikkuparlamentin auditorio

Luokat: Teresa

Suurelle valiokunnalle 9.6.2020

Kiitän mahdollisuudesta kommentoida valtioneuvoston E-kirjettä vielä kirjallisesti. Perustuslakivaliokunnan asiantuntijana olin nähnyt kirjelmän jo ennen perjantain kuulemistilaisuutta, vaikka en viittanut siihen suoraan lausunnossani enkä perjantaina esittämissäni suullisissa huomioissa.

Tässä vaiheessa kiinnittäisin huomiota valtioneuvoston kantaan, joka sisältää yli viisi sivua hyvinkin pirstaleisia ja osin sisäisesti ristiriitaisia näkemyksiä. Valtioneuvosto korostaa, että 'asian valmistelun yhteydessä on syytä käydä riittävästi julkista keskustelua niin kotimassa, Euroopassa kuin eduskunnassa.' Kuitenkin se 'suhtautuu avoimesti jatkotyöhön komission ehdotusten osalta tarvittavassa aikataulussa'. Komission tiedonannon mukaan poliittinen sitoumus elpymisrahastoa koskevien ehdotusten hyväksymiseen tulisi antaa kesäkuun Eurooppa-neuvostossa. Tähän tavoitteeseen istuu erittäin huonosti valtioneuvoston pyyntö soveltaa perustuslain 50 §:n 3 momentin perusteella vaitelaisuutta asian käsittelyssä, jotta voidaan turvata Suomen neuvottelutavoitteet, siihen saakka kun rahoituskehysneuvottelut neuvostossa on saatettu päätökseen. Mitä tärkeämpi asia on kyseessä, sitä tärkeämpää siitä on käydä julkista keskustelua.

Valtioneuvosto korostaa, että 'Poikkeustilanteessakaan ei tulisi kumota maiden omaa vastuuta talouspolitiikkansa hoidosta eikä lisätä yhteisvastuullista velkaa'. EU-budjetin kautta toteutettu velanotto on kuitenkin määritelmällisesti jo 'yhteisvastuullista velkaa', ja ehdotuksilla on toteutuessaan merkitystä jäsenvaltioiden kannusteille talouspolitiikkansa hoidossa. Siksi ei ole selvää, mikä valtioneuvoston kanta ehdotukseen tosiasiallisesti on.

Valtioneuvoston kannan mukaan 'Monivuotisen rahoituskehysten tulisi olla ensisijainen väline jäsenvaltioiden koronaviruskriisistä johtuvassa avustusmuotoisessa tukemisessa, sillä rahoituskehys katetaan rahoituskehyskaudella kokonaisuudessaan jäsenmaiden maksuosuuksilla EU-budjettiin'. Valtioneuvoston kirjelmän mukaan elpymisvälineen varat katettaisiin vuosien 2028-2058 korotetuilla EU:n budjetin jäsenmaksuilla ja mahdollisilla tulevilla uusilla EU:n omilla varoilla (mm. hiilitulli, digivero). Näitä kantoja pidän paitsi oikeudellisesti ongelmattomina, myös erittäin perusteltuina.

Kirjelmään ei sisälly valtiosääntöoikeudellista tai EU-oikeudellista arviointia muilta osin kuin toteamalla, että 'jatkokäsittelyssä on varmistettava, että ehdotus on EU:n perussopimusten mukainen. Erityistä huomiota kiinnitetään varainhoitoa koskeviin määräyksiin, kuten SEUT 310 ja 311 artikloihin.' Toisaalla kannassa korostetaan, että on 'tärkeää, että elpymisväline pannaan täytäntöön unionin olemassa olevien rakenteiden ja ohjelmien puitteissa, keskeisen EU-lainsäädännön mukaisesti ja toimielintenvälistä tasapainoa kunnioittaen'. Kirjelmässä ei kuitenkaan kerrota, mikä ehdotuksessa nähdään näiden näkökulmasta ongelmallisena. Perustuslakia tai perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöä kirjelmässä ei mainita kertaakaan. Siksi on epäselvää, miten valtioneuvoston kantoihin on päädytty huomioiden, että perustuslaki johtaa perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan Suomen kannanmuodostusta myös EU-asioissa ([PeVL 20/2017 vp](#), s. 6, [PeVL 23/2018 vp](#)).

Komission yleinen perustelu ehdotuksilleen on se, että tilanne on 'poikkeuksellinen' ja toisaalta 'tilapäinen'. Tämänkaltainen ajattelu on esillä myös valtioneuvoston kirjelmässä: 'Nyt käsittelyssä oleva elpymiskokonaisuus on kertaluontoinen, poikkeuksellinen ja väliaikainen vastaus nykyiseen koronaviruksen aiheuttamaan kriisiin eikä se saa muuntua tosiasiallisesti pysyväksi järjestelyksi.' Ehdotettu rakennelma ei kuitenkaan ole millään tavoin 'tilapäinen'. Se luo rakenteen, jolla unionin toimintaa rahoitetaan velaksi seuraavat 40 vuotta, ja joka toteutuessaan muuttaa unionin keskeisiä toimintaperiaatteita. Unionin toimielinten oman tähänastisen tulkintakäytännön näkökulmasta lahjana

annettava ja lainaksi rahoitettava rahoitus on automaattisesti ongelmallista SEUT 310 ja 311 artiklan näkökulmasta, riippumatta kuinka paljon lahjarahoituksen määrää pienennetään, ja luo juuri sellaisen ennakkotapauksen jota valtioneuvoston kannan mukaan ei tulisi synnyttää. Lainamuotoiseen rahoitukseen sen sijaan ei näyttäisi liittyvän oikeudellisia ongelmia, ja ne vastaavat lausunnossani eritellyllä tavalla niitä toimia, joita unioni on toteuttanut jo aikaisemmin.

Ehdollisuuteen valtioneuvosto näyttää suhtautuvan positiivisesti. Se korostaa, että 'neuvostolla olisi mahdollisuus komission ehdotuksesta keskeyttää avustusten ja lainamuotoisen tuen jatkaminen, jos jäsenmaa rikkoisi maakohtaisten suositusten toimeenpanoa' ja selvittää, että 'Eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa toimeenpantava ehdollisuus ei vastaisi siten rahoitustukiohjelmien (ERVV, EVM) laajaa talouspoliittista ehdollisuutta, vaan olisi luonteeltaan tavanomaisempaa eurooppalaisen ohjausjakson tunnistamia politiikkasuosituksia ja niiden toimeenpanoa'. Kirjelmässä toivotaan vielä laajempaa ehdollisuutta ja pidetään 'tärkeänä elpymisvälineen ja eurooppalaisen ohjausjakson välistä yhteyttä'. Asiallisesti ehdotuksesta on kysymys samasta asiasta jota on käsitelty valiokunnan lausunnossa SuVL 3/2019 vp. Tällöin valiokunta kiinnitti huomiota mm. siihen, ettei sääntelyyn sisälly demokraattista legitimitteettiä rapauttavia seikkoja ja korosti, että rakennepoliittinen päätöksenteko kuuluu EU:n perustamissopimuksen mukaan jäsenvaltioille. Valiokunta on myös aikaisemmissa kannanotoissaan pitänyt esitystä osin ongelmallisena sekä ehdotetun oikeusperustan että jäsenvaltioiden rakennepoliittisen toimivallan kannalta. Valiokunta arvioi, että ehdotuksen koheesiopoliittiset päämäärät olivat alisteisia esityksen talous- ja rakennepoliittisille päämäärille. Valiokunta katsoi, että ehdotuksia tulisivatkin muuttaa niin, että niiden pääasialliset tavoitteet ja keinot liittyvät selkeästi koheesiopoliittikan tavoitteisiin ja rahoitus kytketään selkeämmin toimista koituvien tosiasiallisten kustannusten korvaamiseen (SuVL 8/2018 vp). Nämä huomioiden uuden elpymisvälineen mittavan taloudellisen merkityksen.

Helsingissä 9.6.2020

Päivi Leino-Sandberg

* * *

Professor of Transnational European Law
Deputy Director, Erik Castrén Institute of International Law and Human Rights
Director, Master's Programme in Global Governance Law
Faculty of Law
University of Helsinki
paivi.leino@helsinki.fi
<https://researchportal.helsinki.fi/fi/persons/p%C3%A4ivi-leino-sandberg>

--

From: Suuri Valiokunta <Suuri.Valiokunta@eduskunta.fi>

Date: Friday, 5 June 2020 at 17.57

To: "Vihriälä, Vesa V" <vesa.vihriala@helsinki.fi>, "sixten.korkman@gmail.com" <sixten.korkman@gmail.com>, "Janne Salminen" <janne.salminen@utu.fi>, "Raitio, Juha T" <juha.rautio@helsinki.fi>, "Leino-Sandberg, Päivi S M" <paivi.leino@helsinki.fi>, "Miettinen, Timo P A" <timo.pa.miettinen@helsinki.fi>, "Ronkainen, Antti J" <antti.ronkainen@helsinki.fi>, "Jan Vongerich" <jan.vongerich@nordea.com>, "Tomi Tuominen" <tomi.tuominen@ulapland.fi>

Cc: JL Valiokuntaneuvokset <JLValiokuntaneuvokset@eduskunta.fi>

Subject: Suuren valiokunnan jatkettu asiantuntijakuuleminen ma 8.6.2020 klo 13.30-n. klo 16.00, Pikkuparlamentin auditorio

Arvoisa asiantuntija,

Kiitän valiokunnan puolesta vielä kerran tämän päivän – erittäin antoisasta – kuulemisesta.

Kuten tiedätte, valiokunta päätti jatkaa kuulemista teille tämän viestin mukana toimitetun valtioneuvoston selvityksen pohjalta ”perinteisenä” kokouksena, johon enin osa teistä on jo vahvistanut tulevansa. Niille asiantuntijoille, joilla osallistuminen maanantain kuulemiseen ei ole mahdollista, tarjoamme tilaisuuden täydentää aikaisemman lausuntonne kirjallisesti. Kirjallisen lausunnon voitte lähettää sähköpostitse suuri.valiokunta@eduskunta.fi.

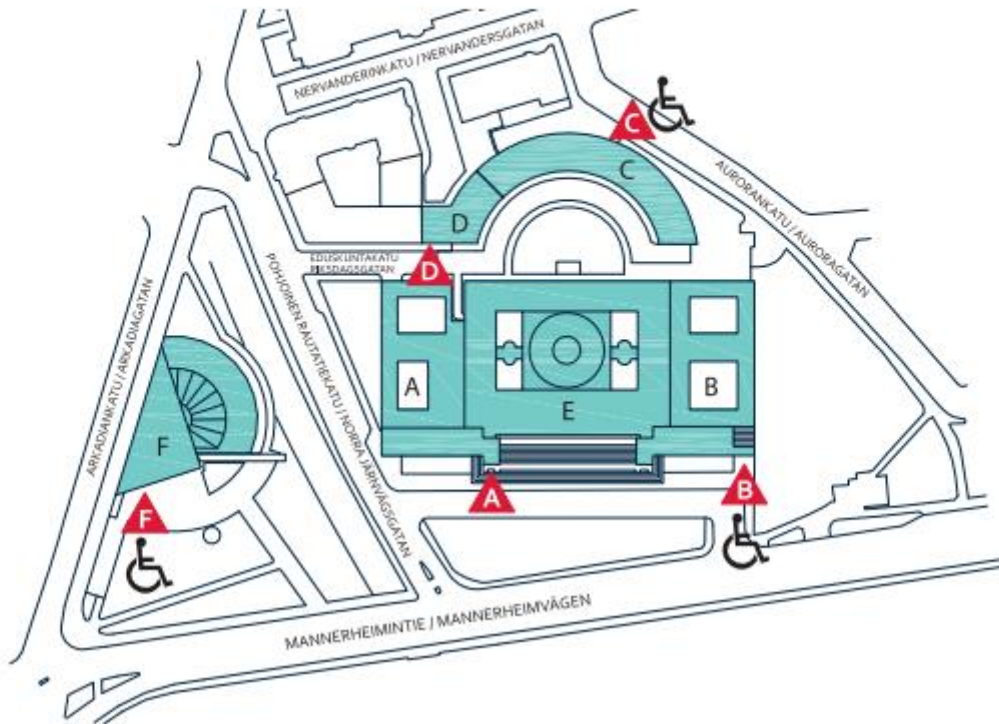
Valtioneuvosto on pyytänyt noudattamaan selvitysassiakirjasta vaiteliaisuutta. Pyyntö on määräyksenä voimassa, kunnes suuri valiokunta tekee pyynnöstä päätöksen, luultavasti maanantaina. Asiakirja on valtioneuvoston käytössä luokiteltu EI JULKINEN (Turvallisuusluokka IV) –tasoiseksi. Asiakirjaa ei saa luovuttaa toiselle henkilölle ja sitä tulee säilyttää niin, että ulkopuoliset henkilöt eivät saa sitä käsiinsä. Asiakirjaan ei sovelleta erityismääräyksiä (kassakaappi, turvtila tms).

Suuren valiokunnan kokous pidetään Pikkuparlamentin auditoriossa (F), Arkadiankatu 3, alla kartta, sisäänkäynnin jälkeen turvatarkastus, auditorio sijaitsee kerrosta alempana P-kerroksessa.

Peter Saramo
Eduskunnan EU-sihteeristön päällikkö
Chef för EU-sekretariatet, Finlands riksdag
Director, EU Secretariat, Parliament of Finland
tel +358-9-432 2064 gsm +358 50 381 94 94

EDUSKUNTA • RIKSDAGEN • PARLIAMENT OF FINLAND

SISÄÄNKÄYNNIT

- A** AUDITORIO, VALIOKUNNAT
kokoustilat
- B** TÄYSISTUNTOYLEISÖ
täysistunnot yleensä
ti, ke klo 14, to klo 16, pe klo 13
- OPASTETUT VIERAILUT
ennakkovaraus
- C** EDUSKUNNAN KIRJASTO
- D** EDUSKUNTAKATU 4
kirjaamo
- F** PIKKUPARLAMENTTI
Kansalaisinfon yleisötilaisuudet
Eduskunnan oikeusasiamies

INGÅNGARNA

- A** AUDITORIUM, UTSKOTTENA
mötesrum
- B** PLENUMBESÖKARE
normalt börjar plenum
ti, on kl. 14, to kl. 16, fr kl. 13
- GUIDADE VISNINGAR
förhandsbokning
- C** RIKSDAGSBIBLIOTEKET
- D** RIKSDAGSGATAN 4
registrator
- F** LILLA PARLAMENTET
Infocentrum
Riksdagens justitieombuds-
man

ENTRANCES

- A** AUDITORIUM, COMMITTEES
meetings
- B** VISITORS FOR PLENARY
SESSIONS
sessions Tue, Wed 2 p.m.,
Thu 4 p.m., Fri 1 p.m.
- GUIDED TOURS
pre booking
- C** LIBRARY OF PARLIAMENT
- D** EDUSKUNTAKATU 4
registry
- F** LITTLE PARLIAMENT
Visitors' Centre
Ombudsman